

**ПСИХОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ
СОЦІОКУЛЬТУРНОГО АСПЕКТУ ПРОФЕСІЙНО СПРЯМОВАНОГО
ІНШОМОВНОГО МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ**

Відповідно до розуміння нами професійно спрямованої соціокультурної комунікації (СКК) перекладачів психологічні передумови і особливості навчання відіграють велику роль у формуванні цієї компетенції. Адже акцент у процесі навчання повинен робитись не лише на знаннях, які можна перевірити, навичках, які можна продемонструвати, а й на процесах усвідомлення впливу культури на мову і спілкування, на розвитку стратегій відкривати нове в іноземній культурі, співвідносити його з феноменами у рідній культурі та формувати адекватне ставлення до іншокультурних явищ. Отже, щоб формувати на заняттях з іноземної мови практичне вміння обходитись із іноземною культурою та іноземцями, слід задіяти певні процеси у свідомості студентів [4, с. 78].

Крім того, у склад будь-якої компетенції, як справедливо вважають науковці, окрім знань, навичок і вмінь входить психологічний компонент – установки, мотиви, бажання, соціально-психологічні якості особистості. Щодо змісту СКК, то психологічний компонент можна співвіднести з “психологічною готовністю особистості до міжкультурного спілкування”, яка, як зазначали провідні вітчизняні та російські вчені-методисти Н. Ф. Бориско, Л. С. Дімова, Є. Н. Соловова, О. Б. Тарнопольський, є однією з умов успіху у міжкультурному спілкуванні.

Ця готовність проявляється у певних соціально-психологічних якостях особистості, таких як:

- здатність усвідомити власну ідентичність як існування “власних окулярів”, через які ми бачимо рідний і чужий світ;
- здатність до рольової дистанції або вміння індивіда абстрагуватися від власної позиції і глянути на неї зі сторони;
- емпатія або здатність увійти у ситуацію представника іншої культури і спробувати зрозуміти його “нормальність”;
- відсутність страху зустрічі з чужим, незнайомим і бажання не уникати його, а вступати з ним у контакт;
- лінгвокраїнознавча, соціолінгвістична, культурознавча спостережливість і чутливість;
- соціокультурна сприйнятливість до виявлення тенденцій взаємодій загальнокультурного і національного у змісті мовленнєвої поведінки;
- соціокультурна неупередженість [2, с. 54].

Соціально-психологічні якості особистості доповнюють складові СКК перекладачів і є умовою та результатом успішного міжкультурного

спілкування: без оволодіння студентами цими якостями не можливо ефективно діяти як учасник і посередник у міжкультурному спілкуванні, а формуючи соціокультурні вміння у майбутніх перекладачів, ми виховуємо у них відповідні якості.

Отже, формування СКК відбувається на основі отримання знань, оволодіння навичками і вміннями, але воно не можливе без розвитку у студентів відповідних мотивів, якостей, установок, ставлень і позицій, які забезпечують психологічну готовність особистості до спілкування. Такий підхід до формування СКК вимагає використання нових методів і прийомів для оволодіння цією компетенцією, зокрема, рефлексії студентами власного сприймання ІК і своєї поведінки у міжкультурному спілкуванні [3, с.82].

Беручи до уваги необхідність усвідомлення тими, хто вивчає іноземну мову, механізму міжкультурної комунікації і оволодіння вмінням аналізувати причини виникнення непорозумінь у ній, а також особливості професійної діяльності перекладачів, ми можемо зробити припущення про те, що одним з найбільш ефективних підходів до формування СКК у процесі вивчення іноземної мови є рефлексивний підхід [1, с. 30].

Таким чином, вивчення психологічних передумов навчання майбутні перекладачі соціокультурного аспекту професійно спрямованого іншомовного спілкування дає змогу дійти висновку, що формування СКК неможливе без процесів усвідомлення взаємозв'язку мови і культури, взаємодії рідної мови та іноземної мови і чутливості щодо можливих результатів такої взаємодії. У процесі розвитку соціокультурних усвідомлення і чутливості формується психологічна готовність студентів до міжкультурного спілкування і до вирішення професійних завдань перекладача. Одним з ефективних підходів до формування СКК є рефлексивний.

Література

1. Голуб І. Ю. Етапи формування соціокультурної компетенції у майбутніх перекладачів / І. Ю. Голуб // Мова, освіта, культура в контексті Болонських реалій: науково-практична конференція: тези доповідей / Київ. нац. лінгв. ун-т. – Київ, 2008.– С. 238–240.
2. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник / колектив авторів під кер. С. Ю. Ніколаєвої – К. : Ленвіт, 1999. – 320 с
3. Першукова О. О. Розвиток соціокультурного компонента змісту навчання іноземної мови в контексті діалогу культур / О. О. Першукова // Іноземні мови в навчальних закладах. - 2004. - №3. – С. 116–122.
4. Byram M. Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence / M. Byram. – Clevedon: Multilingual Matters, 1997. – 152 p.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>